

ØKOLOGISKE RÅVARER

STØTTET AF

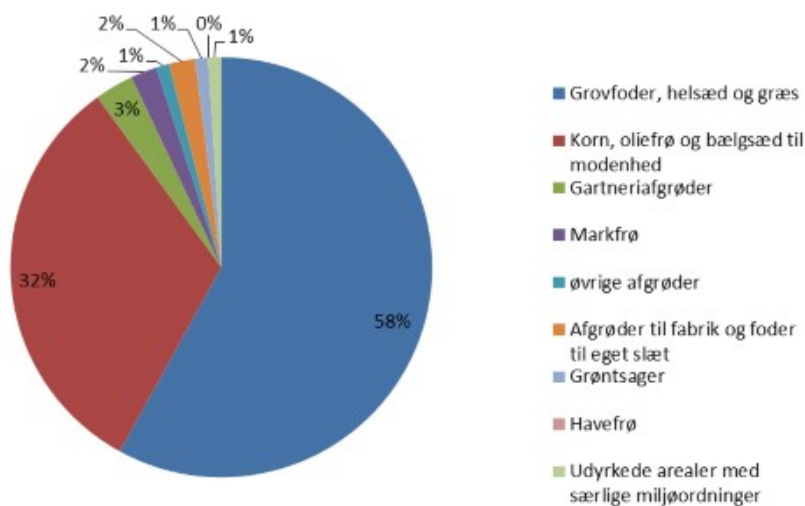
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Efterspørgslen efter økologisk protein er stigende år for år, og den øgede omlægning til økologi kan være med til at forsyne det danske marked med det eftertragtede protein.

ØKOLOGISKE AREALER MED KORN

De økologiske produktionsarealer i Danmark er inde i en pæn stigning, og fra 2004 til 2014 er det samlede økologiske areal steget fra 160.209 ha til 176.323 ha. Det økologiske areal udgør 6,6 % af det samlede, danske landbrugsareal. Afgrødefordelingen for 2014 viser, at hovedparten af de økologiske arealer bliver dyrket med græs eller grovfoder til kvægbesætningerne, efterfulgt af korn.

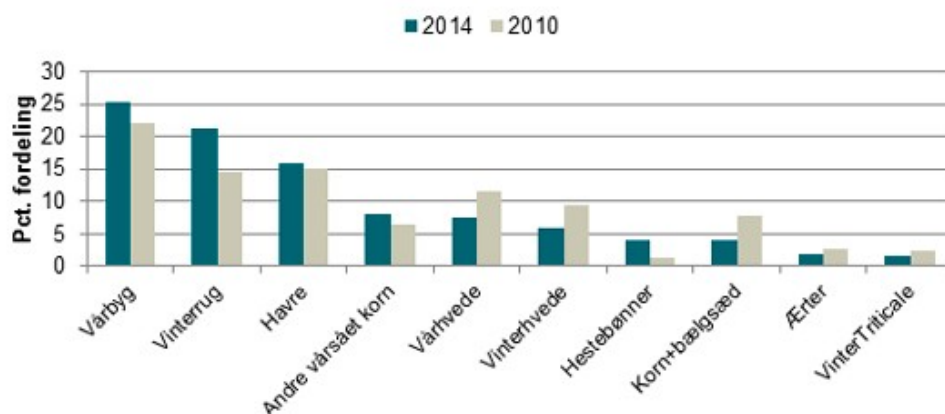
Figur 1: Økologiske produktionsarealer 2014 /1/

Vårbyg er den kornafgrøde, der dyrkes mest af efterfulgt af vinterrug og havre. Arealet med vårbyg er steget fra 2010 til 2014 med ca. 2.700 ha og vinterrugen med godt 4.000 ha, hvorimod hvedearealer er faldet med næsten 1.300 ha i samme periode.

Den øgede omlægning til økologi i 2015 med en stigning på 22.000 ha vil formodentlig også betyde, at arealer med korndyrkning stiger. Endelig opgørelse forventes i efteråret 2016.

Figur 2: Pct. fordeling af økologiske kornafgrøder /2/

FLERE ØKOLOGISKE HUSDYR ØGER BEHOVET FOR PROTEIN OG KORN

Der er markant fremgang inden for den økologiske svineproduktion, hvor Friland forventer, at antallet af slagtninger vil stige med 15-20 pct. om året frem mod 2018. Tilsvarende forventes der en fremgang på 25 – 30 pct. for produktionen af økologiske æg og slagtekyllinger frem mod 2018.

Arla har indgået kontrakt om 150 mio. kg. ekstra økologisk mælk frem til 2018. De øvrige mejerier, dvs. Thise Mejeri og Naturmælk har ikke på nuværende tidspunkt planer om at øge mængden ekstraordinært.

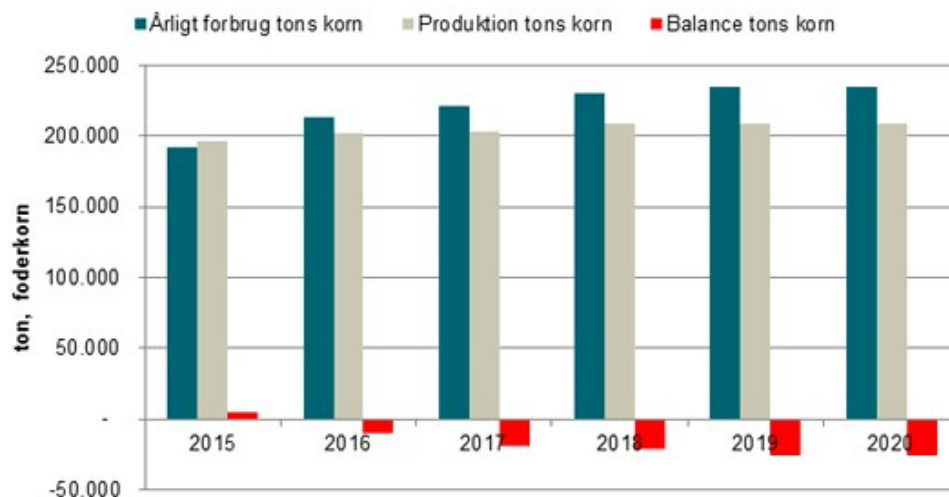
Den øgede animalske økologiske produktion medfører, at der er et øget behov for korn og protein til foderblandingerne. Figur 2 viser, at der har været en tilbagegang af bl.a. hvede, hvilket vel er den korntype, der vil blive ekstra behov for, da hvede indgår i mange af foderblandingerne til svin og fjerkræ.

Der har i mange år været et underskud af dansk dyrket økologisk protein til de danske økologiske husdyr, men med den nye tilgang er der også et underskud af økologisk foderkorn i årene fremover, medmindre der kommer nye økologiske arealer, hvor det er muligt at dyrke hvede (se figur 3 nedenfor).

Som det fremgår af figur 3, vil der være et stort behov for import af økologisk foderkorn, hvis ikke der kommer en øget omlægning af jord, som kan følge med udviklingen af den øgede

produktion af mælk, æg og kød.

Figur 3: Balance mellem produktion og forventet forbrug af foderkorn /3/

BEHOV FOR PROTEIN OG FODERKORN DÆKKES VED IMPORT

Prisen på det danske økologiske korn- og proteinmarked bliver styret af prisen og dermed mængden i henholdsvis Kina, Kasakhstan og de andre europæiske lande. Den økologiske mangel på protein bliver dækket ved import af soja fra Kina, Kasakhstan og Rumænien, mens økologisk foderkorn bliver importeret fra Baltikum, Polen og Kasakhstan.

Det seneste år er der importeret store mængder korn og soja til Danmark fra de ovennævnte lande. Tidligere blev der importeret store mængder korn fra Ukraine, men denne import er stoppet, efter at EU har fjernet deres eksportcertifikat. Det er primært vårbyg, havre og rug, der kommer fra de Baltiske lande og Polen. De dækker markedet, når der mangler økologisk byg, havre og rug i Danmark.

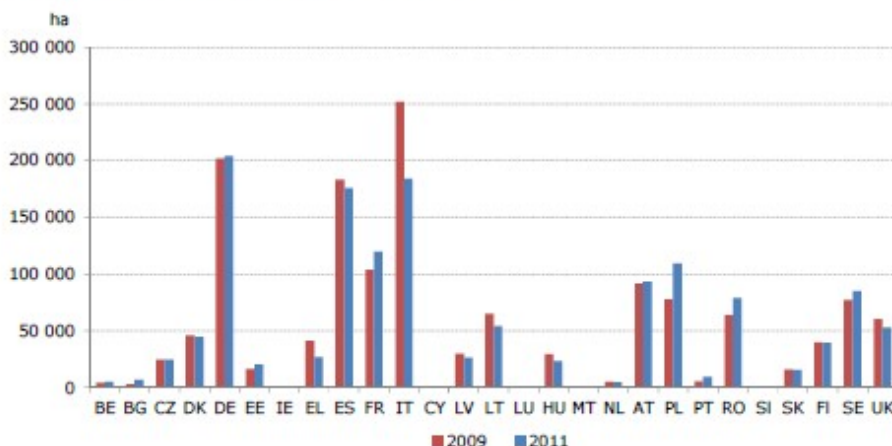
Inden for hvede er det Italien, Spanien og Frankrig, der har den overvejende produktion. Hvedeproduktion i disse lande bliver brugt til brød og pasta og meget lidt til dyrefoder. I Danmark bliver der dyrket meget lidt brødhvede, da proteinindholdet generelt er for lavt til, at det kan anvendes til brød.

Eurostat udarbejder hvert år en statistik over de økologiske arealer. Ulempen ved denne er, at tallene ofte er nogle år bagud, men oversigten giver dog en indikation af, hvilke lande der ligger i top 10 vedr. økologiske kornarealer. Opgørelsen viser, hvor vi kan forvente, at det importerede korn kommer fra. Det har tilsvarende betydning for, hvor prisniveauet ender. Fragtraterne har i marts 2016 været ekstremt lave. I marts var fragtpriisen for en 20 fods container (Twenty-foot Equivalent Units- teu) fra Asien til Holland/Belgien 205 \$. Priserne er dog steget til omkring 950 \$ primo juni 2016. Det svarer til ca. 35 kr./Hkg /6/

Det er en fordel at kunne importere fra de nærliggende lande, da det går hurtigt og transporten kan foregå med mindre skibe eller via jernbane - hvilket gør, at slutprisen for bl.a. korn vil minde mere om den pris, der ses for dansk produceret korn.

Figur 4: Økologiske arealer i EU

Graph 21. Organic cereal area in the EU Member States

Source: Eurostat data on the basis of Council Regulation (EC) No 834/2007 on organic production (online data code: [food_in_crops1](#)). No data for IE for 2011. Data for DE, AT, CY, LU and FI from FIBL.

For soja-og solsikkeprotein er det henholdsvis Kina, Kasakhstan og Rumænien, der forsyner Europa med økologisk protein. Sojaen fra Kina bliver sejlet til Italien og Holland i containerbokse, der er plomberet for at holde ikke-GMO-fri soja ude af partierne. Der bliver dyrket en del GMO-fri soja i Sydamerika/Brasilien, men der er store udfordringer med at holde det adskilt fra den ikke-GMO-fri soja, hvilket medfører, at partierne bliver afvist i kontrollen. Importen af de pågældende proteinfoderstoffer er mere end fordoblet i perioden 2009 til 2013, drevet af øget import af soja- og rapskager fra Kina og Kasakhstan.

Tabel 1: Import af økologisk proteinfoder /5/

Foderstoftype	2009	2013	Udspecificeret for 2013 (- ikke oplyst)					
	Ton		Holland	Tyskland	Italien	Kina	Andre EU	Øvrige primært Asien
Sojakager	5.972	25.713	-	-	-	15.530	5.702	4.480
Rapskager	7.958	16.157	-	2.002	4.300	-	-	9.855
Solsikkekager	1.992	7.624	-	-	-	-	7.624	-
Sojabønner	3.674	6.022	919	88	-	-	-	5.014
Solsikkefrø	860	1.001	-	-	-	-	-	1.001
Rapsfrø	1.987	436	-	-	-	-	436	-
I alt tons	22.443	56.954						

PRIS OG FORVENTNINGER TIL MARKED

Priserne på økologisk korn har vist en faldende tendens siden 2013, se figur 5. De fire viste

kornpriser følges ad rent prismæssigt, hvor hvedeprisen er trendsætteren og de andre følger, med en stor eller mindre prisforskel. Prognosepriserne fra maj 2016 viser ikke de store prisændringer for hvede og byg, hvorimod der er en formodning om, at havre kan falde yderligere i pris i efteråret 2016. Årsagen er, at der er en stigende efterspørgsel efter hvede og byg til både kyllinge- og svinefoderblandinger. Interessen for havre er begrænset, hvis den ikke kan bruges til grynnavre. Dog vil den øgede fokus på afskallet havre i svine- og fjerkræfoder øge mængden af havre, der bliver brugt i svine- og fjerkræfoder.

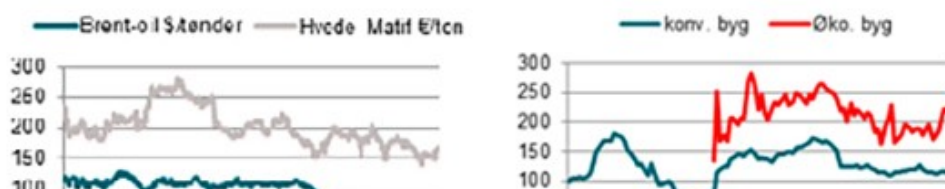
Figur 5: Danske økologiske salgspriser for korn /7/

Som økologisk kornproducent skal man være klar over, at hvis forarbejdningsevnevirksomhederne ikke får tilbudt tilstrækkelige mængder korn i august eller september, begynder de at afdække deres forbrug ved at indgå kontrakter med andre europæiske firmaer om løbende leveringer. Det kan betyde, at det bliver svært at sælge de mængder, der ligger på lager, og priserne har en tendens til at blive lavere end markedet ellers kunne tilbyde.

Er der en sammenhæng mellem den økologiske og konventionelle kornpris? Ud fra det datagrundlag, som SEGES har afgang til, ser det ikke umiddelbart sådan ud. Den økologiske kornpris har større udsving end den konventionelle pris. Tilsvarende kunne der måske være en sammenhæng mellem oliepris og hvedepris? Hvis man ser på udviklingen i Brent-olieprisen contra Matif-prisen for de sidste 5 år, er der ingen umiddelbar sammenhæng. Den økologiske kornpris lever sit eget liv, og efterhånden som der kommer mere økologisk korn på markedet vil denne udvikling fortsætte.

Figur 6: Prisudvikling olie og korn

Kilder:

- /1/ Figur 1. Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter 2014, juli 2015, Miljø- og Fødevareministeriet, NaturErhvervstyrelsen.
- /2/ Figur 2. Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter 2010 og 2014, Miljø- og Fødevareministeriet, NaturErhvervstyrelsen.
- /3/ Figur 3. Balance mellem produktion og forventet forbrug af økologisk foderkorn i Danmark, SEGES- økologi.
- /4/ Figur 4. http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/more-reports/pdf/organic-2013_en.pdf
- /5/ Tabel 1. Særudtræk fra DST 2015, "IFRO udregning" Proteinforgbrug i danske konventionelle og økologiske husdyrproduktioner, 15/2.
- /6/ En 20 fods container svarer til 24 m^3 ($6 \times 2 \times 2\text{m}$). En m^3 korn vejer ca. 750 kg => 18 ton. Ved en fragtpriis på 950 \$ til en vekselkurs på ca. 6,70 svarer det til $(950\$ \cdot 6,7 \text{ Dkr}/18 \text{ ton}) = 353,- \text{ kr./ton} \sim 35,- \text{ kr./Hkg}$.
- /7/ Figur 5. Pris på økologiske kornafgrøder i årene 2011 – 2015 samt forventningerne i 2017 – 18. Farmtal, SEGES
- /8/ Matif priser 2011-2016, Brent Oil - <http://www.euroinvestor.com/exchanges/gtis-energy/brent-oil/2327059>.
Konventionelle og økologiske priser Farmtal, SEGES